

Η συμφωνία θα είχε πολιτικά παρατράγουδα σε πολλές ακόμα χώρες. Καταρχήν, φυσικά, στην ίδια την Ελλάδα, όπου ο Τσίπρας δεν έγινε θερμά δεκτός. Η Κεντρική Επιτροπή του ΣΥΡΙΖΑ απέρριψε τη συμφωνία χαρακτηρίζοντάς την «ασύμβατη με τα συμφέροντα της εργατικής τάξης». Το Κοινοβούλιο υπερψήφισε τη συμφωνία, αλλά το ένα τρίτο των βουλευτών του ΣΥΡΙΖΑ ψήφισαν κατά. Αυτή ήταν η στιγμή για τον Τσίπρα, τον πολιτικό με το ισχυρό ένστικτο αυτοσυντήρησης, να πατάξει την ακροαριστερή πτέρυγα. Απομάκρυνε τον υπουργό Λαφαζάνη, που προερχόταν από το Κομμουνιστικό Κόμμα, και τον διέγραψε από την Κοινοβουλευτική Ομάδα. Η αριστερή πτέρυγα που καταψήφισε τη συμφωνία αποσχίστηκε από τον ΣΥΡΙΖΑ και ίδρυσε ένα νέο κόμμα, τη ΛΑΪΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ. Αλλά για ενότητα ούτε λόγος. Ο λαός είχε κουραστεί από την κρίση, την αβεβαιότητα και τις επανειλημμένες εκλογές. Η αποχή από τις εκλογές του Σεπτεμβρίου ήταν μεγάλη. Ο Λαφαζάνης δεν πήρε καμία έδρα, ο Τσίπρας διατήρησε τις δικές του και προχώρησε ξανά με τη στήριξη των ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ. Η κλισέ παρομοίωση με τρενάκι του λούνα παρκ ήταν πιο εύστοχη από ποτέ, αλλά ο Αλέξης Τσίπρας, προς έκπληξη όλων, επιβίωσε.

Στη Γερμανία έκριναν αυστηρά τη συμφωνία. Πολύ αυστηρά, οι αυταρχικοί Γερμανοί. Οι προτάσεις του Σόιμπλε συνέχισαν να απασχολούν τον γερμανικό Τύπο. Η εφημερίδα *Süddeutsche Zeitung* έγραψε σε ένα άρθρο: «Αν ο Τσίπρας είναι ρίσκο για το ευρώ, τότε ο Σόιμπλε είναι πολύ περισσότερο». Η εφημερίδα *Die Zeit* υποστήριξε ότι η Γερμανία και η Ευρώπη θα πληρώσουν μεγάλο τίμημα υπό τη μορφή μεγάλου χάσματος ανάμεσα στον Βορρά και στον Νότο. Ο Τόμας Όπερμαν, πρόεδρος της Κοινοβουλευτικής Ομάδας του SPD στη γερμανική Ομοσπονδιακή Βουλή, με ρώτησε αν ήμουν διατεθειμένος να πάω στο Βερολίνο και να τους εξηγήσω τη συμφωνία. Δίστασα, επειδή ο πρόεδρος του Eurogroup δεν πρέπει να υπεισέρχεται σε εσωτερικούς πολιτικούς χώρους άλλων χωρών της Ευρωζώνης. Αλλά επειδή η γνώμη μου υποστήριζε τις θέσεις της γερμανικής κυβέρνησης, αποφάσισα να

πάω. Η Κοινοβουλευτική Ομάδα του SPD στην Ομοσπονδιακή Βουλή είχε περίπου 200 μέλη, μεγαλύτερη από ολόκληρη την ολλανδική Βουλή. Γι' αυτό τον λόγο επίσης ήταν μια ιδιαίτερη εμπειρία. Ο Ζίγκμαρ Γκάμπριελ ήταν φυσικά παρών, αλλά και ο Μάρτιν Σουλτς.

Μίλησα αναλυτικά και απάντησα σε πολλές ερωτήσεις. Σημειώθηκε μεγάλο σχίσμα ανάμεσα στους υπέρμαχους και στους πολέμιους. Ιδιαίτερα επικριτικός ήταν ο Πέερ Στάνμπρουκ, ο οποίος υπήρξε υπουργός Οικονομικών στην πρώτη κυβέρνηση Μέρκελ από το 2005 έως το 2009 και μετά το 2013 ένας ελάχιστα επιτυχημένος υποψήφιος του SPD. Η κριτική εστιάζοταν φυσικά στο γεγονός ότι η Ελλάδα, με τόσο μεγάλο χρέος, δεν είχε ουσιαστικά πιθανότητα να ανακάμψει. Αντέκρουσα την κριτική, όπως κι άλλες φορές, αναφέροντας ότι σε καθαρή παρούσα αξία το χρέος σταδιακά ήδη είχε μειωθεί κατά το ήμισυ. Και ότι εμείς περιμέναμε τη βιωσιμότητα της εξυπηρέτησης του χρέους. Με άλλα λόγια, είχε να κάνει με το αν η Ελλάδα θα ήταν σε θέση να πληρώνει ετησίως τον τόκο και το ποσό αποπληρωμής. Φυσικά, αυτό εξαρτιόταν από την επιστροφή της οικονομικής ανάπτυξης, αλλά στα μέσα του 2014, πριν αναλάβει τη διακυβέρνηση ο ΣΥΡΙΖΑ, η Ελλάδα είχε αρχίσει να σημειώνει μια μικρή ανάπτυξη. Και το Eurogroup ήταν έτοιμο, εφόσον η Ελλάδα τηρούσε τις συμφωνίες της, να ελαφρύνει περαιτέρω το χρέος αν χρειαζόταν. Τελικά, ψήφισαν κατά μόνο 5 από τους 193 Βουλευτές του SPD.

Αλλά και στην Ολλανδία, άλλο ένα γεράκι του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, ασκήθηκε έντονη κριτική, αλλά διαφορετικού είδους. Η συμφωνία δεν ήταν πολύ αυστηρή αλλά πολύ ήπια. Δεν θα έπρεπε να δοθεί πλέον άλλη στήριξη χωρίς τις συμφωνηθείσες προϋποθέσεις. Η Ελλάδα έπρεπε να τεθεί εκτός Ευρωζώνης. Η ίδια δριμεία κριτική ασκήθηκε επίσης και από την κοινοβουλευτική ομάδα του ίδιου του πρωθυπουργού Ρούτε. Η Βουλή συνεδρίασε ξανά την Τετάρτη 15 Ιουλίου και φάνηκε ότι υπήρχαν έντονα διαφορετικές ιδεολογικές γραμμές. Το SP (το Σοσιαλιστικό Κόμμα) και το κόμμα των Groen Links (Πράσινοι Αριστεροί) ήταν κατά του προγράμματος, επειδή έκριναν τις περικοπές αντικοινωνικές και απέρριπταν τις ιδιωτικοποιήσεις.

Αυτό το τελευταίο προκάλεσε ακόμα πιο οξεία αντιπαράθεση στη Βουλή. Κουρασμένος όπως ήμουν από την ένταση των προηγούμενων ημερών, αφέθηκα να με προκαλέσει ο βουλευτής των Πράσινων Αριστερών, Ρικ Χράσχοφ, ότι είχα γίνει νεοφιλελεύθερος. Μήπως θα πρότεινα και στην Ολλανδία να ιδιωτικοποιηθεί το λιμάνι του Ρότερνταμ ή το αεροδρόμιο Σχίπχολ; Αν όχι, τότε γιατί το κάνω για την Ελλάδα; Αναστέναξα, ύστερα από μήνες ατέλειωτων συζητήσεων με τους σκληροπυρηνικούς του ΣΥΡΙΖΑ, ήθελα να τελειώνω με τις θεωρητικές, ιδεολογικές σχολαστικότητες. Η αλήθεια ήταν ότι η ελληνική κυβέρνηση είχε έναν τεράστιο αριθμό, συνήθως ζημιογόνων, κρατικών επιχειρήσεων και δεν διέθετε χρήματα για επενδύσεις ούτε σ' αυτές αλλά ούτε στις υποδομές. Η Ελλάδα είχε επείγουσα ανάγκη επενδύσεων από το εξωτερικό, όπως, για παράδειγμα, για τον εκσυγχρονισμό και την επέκταση του λιμένος Πειραιώς.